

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ
ΚΑΘΕ
ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΔΡ. 10

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ Φρ. Σρ. 10

Τιμή Φύλλου

10 λεπτά 10

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΑΣΙΝ
—ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ—

ΕΤΟΣ Α'.

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 7 Δεκεμβρίου 1903

ΓΡΑΦΕΙΑ : 'Οδός Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 73

Φ Η Μ Ι Ο Σ

Τερπιδης δέ τ' αἰδὼς ὀλύσκανε κῆρα μέλαιναν,
Φῆμιος, ὅς ρ' ἦειδε μετὰ μνηστῆρσι ἐν ἀνάγκῃ...
...«Αὐτοδίδακτος δ' εἰμί, θεὸς κ' ἐμοὶ ἐν ὄρεσιν
[οἶμας

Παντοῖας ἐνέφρουσε...»

(Τῇ μαύρῃ μοῖρᾳ ξέφυγεν ὁ αἰδὼς Τερπιδης
Φῆμιος, ποῦ βιαζόμενος τραγοῦδα τῶν μνηστῆρων...
...«Κ' εἰμι αὐτοδίδακτος ἐγὼ, καὶ μῦρις
[στὴν κερδίᾳ μου

Ἀσπασα ἐγέννησε ὁ Θεός...»)

Ομήρου, Ὀδύσσεια Χ. Μπαρρ. I, Πολυλῆ

«Κάποιο θεὸ θὰ πείσωσα, κάποιο μεγάλο κοῖμα
Μ' ἔρριξε ἐδῶ μαζί σας.

Ἐγὼ εἰμαι ὁ καθαρὸς ρυθμός, τὰνἀθάρτο εἶσιτε κῦμα
Τῆς τύφλας καὶ τῆς λύσσης.

Τὸν Τερπιάδῃ μ' ἐσπρωξε μὴν ἄδικη κατάρα
Σὲ μαύρῃ καταδίκῃ,
Καὶ ομίγει τὸ τραγοῦδι τῆς χρυσόχορδῃ κιθάρα
Μὲ τὸ οὐρλιασμό σας, λύκοι!

Ἐμένα δνειρευτήκατε ὑπάκοο στόμα, σκλάβο
Γιὰ τὸ ξεφάντωμά σας;
Δὲν εἰμ' εὐκολοσύνητριφτῃ βαρκούλα ἐγὼ τὸν κάβο
Δὲν τυέμω τῆς ψευτιᾶς σας.

Λεῖπει σὶὰ ξένα ὁ βασιλιάς, καὶ εἰν' ἄδειο τὸ παλάτι,
Χυθῆτε, χαροκόποι!
Τοῦ παλατιοῦ κάθε γωνιά καὶ πλατωσιὰ γιομάτῃ
Ἀπὸ τὴν Πηνελόπῃ.

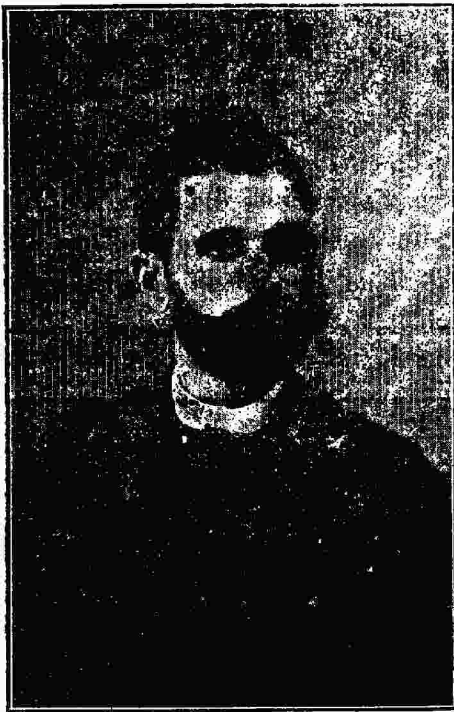
Κι' ἂν τώρα τὴν ὁρέγεστε καὶ λάγνα πρὸς ἐκείνη
Τὰπλώνετε τὰ χέρια,
Τὴν παραστέκουν οἱ θεοὶ γύρω τῆς πάντα εἰρήνῃ
Καὶ δύναμῃ ἀπ' τὰστέρια.

Καὶ νύχτα μέρα πολεμάει, καὶ ὑφάντρα καὶ χαλάστρα,
Ὑφαίνει καὶ ξεῦφαίνει,
Ὅσο ποῦ νῆσθῃ ὁ ἄντρας τῆς, ἡ μιὰ γιὰ πάντα
[πλάστρα

Χαρά ποῦ τὴν προσμένει.

Καὶ θὰ γυρίσῃ ἐκδικητῆς ὁ ἄντρας τὸ μεγάλο
Δοξάρι θὰ τετνώσῃ.
Κι' ὅλους ἀλέπητα, τὸν ἕνα ἀπάνον ἀπὸ τὸν ἄλλο,
σὶὰ ὄρνια θὰ σᾶς δώσῃ.

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΟΥ „ΝΟΥΜΑ“

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Καὶ μοναχὰ τοῦ δοξαριοῦ τὸ δρόμο θὰ ποδίσῃ
Τοῦ τραγοῦδιού μου ἡ χάρη.
Ρήγας κ' ἐγὼ, κ' ὁ βασιλιάς ποῦ θὰ ξαναγυρίσῃ
Στὸ πλάι του θὰ μὲ πάρῃ.

Τὴν Πηνελόπῃ θὰ κυκλώσῃ ὀλύμπια λαμπεράδα,
Στὸν ἀργαλειὸ σκυμμένη,
Κι' ὀλα πλατιά, κ' ἡ πιὸ στενὴ θὰ φέξῃ χαραμάδα
Μὲ φέγγος ποῦ ἀνασταίνει.

Κ' ἐκεῖ ποῦ τὰ σκουξίματα τῶν τσακαλιῶν θὰ δέρνουν
Γύρω σας τὸν ἀέρα,
Τὰ χέρια τῆς Πολύμνιας ἐμένα θάδρογοφέρουν
Πρὸς τὴ γαλάζια ἡμέρα!»

Στῶν πονηρῶν ἀνάμεσα τὸ ἀπόκοτο κοπάδι
Τέτοια, προφήτης, ἐβλεπες καὶ τέτοια μελετοῦσες
Πρὸς τὴν κιθάρα σου κλιτός, ὦ Φῆμιε Τερπιάδῃ,
Κι' ἀπ' τὴ νυχτιά τοῦ πόνου σου τραγοῦδια πλα-
[σιουροῦσες

Παρόμοια κ' ἀπ' τὴν πίσσα
Γίνονται κάποια χρώματα ποῦ λάμπουνε περίσσα.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Η ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Διάβασα στὸν «Πύρρο» τῶν 16 τοῦ Ὀκτωβρίου
ἕνα ἄρθρο τοῦ φίλου μου τοῦ Δροσίνῃ, παρμένο ἀπὸ
τὰς «Ἀθῆνας» — ποῦ μὲν ὤφνηκε σὰ νὰ γράφηκε
ἀπὸ κάποιο δάσκαλο, καὶ ὅχι ἀπὸ τὸν παλιὸ μας ἐ-
κείνο πρωτοδηγὸ τοῦ ἀντιδασκαλισμοῦ, τὸν ἀκούρα-
στο δουλευτὴ τῆς Ἀλήθειας. Ἔτσι, σὰ νὰ τότε
μάγεψε κάποιος δασκαλικὸς ἱεροφάντης, καὶ μᾶς
τὸν ἔλλαξε τὸ Δροσίνῃ.

Ὁ λόγος εἶναι γιὰ τὴν Παιδεία μας, γιὰ τὴς
ψεύτικες στατιστικὰς ποῦ στείλανε στὴν Ἐκθεσὴ τοῦ
1900 οἱ Βουλγάροι, καὶ βγάζουν αὐτοὶ μαθητὰδες
994 στοὺς δέκα χιλιάδες κατοίκους, γιὰ τὴς σωστὰς
ποῦσταιλαν οἱ Ρωμοῦνοι, καὶ αὐτοὶ βγάζουνε 543
στὴς δέκα χιλιάδες, οἱ Σέρβοι, μὲ 447 στὴς 10,000,
κ' ἐμεῖς, μὲ 728 στὴς 10,000, μὰ ἂν προσθέσουμε
καὶ τὰ ἰδιωτικὰ σχολεῖα, καθὼς καὶ τὰ λεγόμενα
«Ἑλληνικὰ» βγάζουμε μαθητὰδες 810 στοὺς 10,000
κατοίκους, δηλαδὴ περισσότερους καὶ ἀπὸ τὴν Ἰτα-
λία, ποῦ βγάζει 800, τέλος καὶ ἀπὸ τὴ Βουλγαρία
ποῦ «πλαστογράφει» τὴς στατιστικὰς τῆς καὶ ἀντὶς
994 ἔπρεπε νὰ δείχνῃ μονάχα 574 μαθητὰδες στοὺς
10,000 κατοίκους.

Καὶ τελειώνει τὸ ἄρθρο λέγοντας πὼς δίχως ἄλλο
νὰ σταλθοῦνε σωστὲς πληροφορίες στὴν ἐρχόμενη ἔκ-
θεσιν τοῦ Ἀγίου Λουδοβίκου, (ἐννοεῖ, ὑποθέτω, τὸ
Σαιντλούι τῆς Ἀμερικῆς) γιὰ νὰ γιάνῃ τὸ «τραῦμα
τῆς ἐθνικῆς μας φιλοτιμίας» καὶ νὰ μᾶς φωνάξῃ ὁ
πολιτισμένος κόσμος: Ἀφεριμ! Ἀφεριμ! νὰ κατα-
κρίνῃ τοὺς Βουλγάρους ὡς ψεύτῃδες καὶ πολὺ πιὸ
ἀμαθέστερους ἀπὸ μᾶς, καὶ νὰ στήσουμε οὐρανοάγ-
γιχτο ἀγαλμα στὴν κουταμάρα μας, καὶ «γίγῃ γά-
μος καὶ χαρά, καὶ ὁ Κουτρούλης μάγερας».

Ἄν εἶταν ὁ παλιὸς μας, ὁ δασκαλοχτυπητῆς ὁ
Δροσίνῃς ἀντὶς νὰ μᾶς γλυκαίνει ταῦτιὰ μὲ ἀριθμοὺς
ποῦ δὲ σημαίνουν τίποτα, καὶ δὲν τοὺς πιστεύει ὁ
ἴδιος ἀντὶς νὰ γυροῦν νὰ κάμῃ τὸν ἔξω κόσμο νὰ
πιστέψῃ πὼς αὐτὸ ποῦ λὲν ἐκεῖνοι παιδεῖα εἶν' ἐ-
κείνο ποῦ λέμε κ' ἐμεῖς παιδεῖα, ἤθελε βγῇ καὶ θὰ
μᾶς ἔλεγε πὼς δὲ μπορούμε νὰ συγκρίνομε καρ-
ποὺς μὲ κούφια καρύδια, πὼς τὰ σχολεῖα τῆς Εὐρώ-
πης καὶ τῶν γειτόνων μας βγάζουν κούφια καρύδια
τόσο κούφια καὶ ἀνωφέλευτα, ποῦ ἂν ἔλειπαν, καὶ ἂν
τὰ παιδιὰ ποῦ χασομεροῦν ἐκεῖ μέσα δουλεύανε στὰ
χωράφια, θὰ εἶταν ὁ τόπος μας καὶ πιὸ πλούσιος, καὶ
λιγώτερο ἀπαιδεύτος ἀπὸ πρᾶχτικὰς γνώσεις.

— Τι είπατε, Κύριε Χατζιδάκι; Πώς θακούση πάλι την αλήθεια ή Ευρώπη και θα μας περιγελάσει; Όταν μέινετε κ' έσεύς στην Ευρώπη δσα χρόνια έμεινε ο ταπεινός δούλος σας, θα τὸ μάθετε ίσως κι αυτό, πὼς ή Ευρώπη περιγελά δχι εκείνους πὼς λέν την αλήθεια, παρὰ εκείνους πὼς τὴν κρύβουν, και τὸς ΠΕΡΙΦΡΟΝΕΙ μάλιστα τὸς τέτοιους.

Νὰ σὰς πῶ τώρα και κάτι πὼς θα σὰς πείση, έλπίζω, πὼς τὴν ξέρει και τὴν παραξέρει τὴν αλήθεια ή Ευρώπη, μὰ ἄς πάη νὰ μὰς φέρνῃ ο καλός μας ο Δροσίνης και δέκα μιλλιοῦνια μαθητάδες στοὺς δέκα χιλιάδες κατοίκους.

Όταν εἶμουν πέρσι στὸ Μόναχο, και ρωτοῦσα τὸ σεβαστὸ μου φίλο και δάσκαλο Κρουμπάχερο, τί λογῆς τοῦ φαίνονται ὅσοι ἀπὸ τὸς δικὸς μας ἔρχονται ἐκεῖ νὰ σπουδάζουνε, μοῦ εἶπε ἀπάνω κατὼ τὰκόλουθα:

«Τί νὰ σοῦ πῶ. Έρχονται μὲ τὴν ιδέα πὼς τὰ ξέρουν ὅλα, και μάλιστα τὰ Έλληνικά, καλλίτερα ἀπὸ τὸς Καθηγητάδες τὸς. Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι πὼς μαθαίνουνε μικρὰ πράγματα ἢ τίποτες οἱ πιωτέροι. Βρίσκω μάλιστα πὼς ο Ρωμαϊκὸς ο νοῦς εἶναι ἄλλος λίγο, ἄλλος πολὺ, ἀνίκανος νὰ καλοχωνέψῃ και νὰ ψιλοδουλέψῃ μαθηματικὰ προβλήματα σὰν ἐκεῖνα π. χ. πὼς χρειάζονται τὰ μεγάλα ἔργα τῆς μηχανικῆς. Στὴν Έλλάδα, μοῦ πρόσεσε, δὲν μπορεῖτε σήμερα νὰ στήσετε ἕνα γιοφύρι τῆς ἀνθρωπιδς δίχως νὰ σὰς βοηθήσῃ Εὐρωπαϊὸς μηχανικός».

Εἶπε ο σεβαστὸς μου φίλος κι ἄλλα κάμποσα τέτοια τότες. Δὲν τὰ καλοθυμάμαι. Ένα πρᾶμα θυμάμαι, πὼς τὰποδῶσαμε τὸ Ρωμαϊκὸ αὐτὸ ψεγάδι, δχι τόσο σὲ ψυχολογικὰ αἷτια, ὅσο στὸν τρόπο και στὴ μέθοδο τῶν Σκολειῶν μας, πὼς κάθε ἄλλο συλλογιοῦνται οἱ Δασκάλοι παρὰ νὰ γυμνάζουν τὸ νοῦ τοῦ παιδιοῦ στὴ διανοητικὴ πειθαρχία ἐκεῖνη, πὼς μονάχη τῆς γεννᾷ τὴν ἐπιμονή, τὴν πέτρινη ἐπιμονή πὼς κάμνει Γερμανούς, Άγγλους, Σλάβους και νικοῦν κάθε ἐμπόδιο και βγαίνουν ἄξαφνα μεγάλοι κι ἄξιοι μηχανικοί.

Έτοιμάστε τώρα τίς στατιστικὰς σας, Κύριοι ὅσοι ἀκόμα λατρεύετε τὰ εἰδῶλα τῆς θρησκείας τοῦ Τύπτω-τύπτεις, και βγῆτε νὰ γελάσετε τὸν ἕξω κόσμο και νὰ τὸν πείσετε πὼς δχι τὰ δικὰ σας, παρὰ τῶν Βουλγάρων οἱ ἀριθμοὶ εἶναι ψεύτικοι.

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ

5

ΣΠΥΡΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ

Ο ΠΕΡΙΑΛΓΗΣ ΚΛΕΩΝ

Τί γεροντική φλυαρία πὼς τὴν ἔχω! Πᾶρα νὰ γράψω γιὰ τ' Ἀλγῆ και μιλάω γιὰ τίς παραδοξολογίας τοῦ κ. Χατζιδάκι. Εὐτυχῶς αὐτὸ τὸ πῶποτε μὲ φέρνει εἰς τὴν εὐθείαν τρίβον χάρις στὸν πρῶτο ἀπὸ τὸς νόμους πὼς κυβερνοῦν τὴν ἀντίπαση τῶν παραστάσεων, τὸ νόμο τῆς ὁμοιότητος. Μοῦ θυμίζει δηλ. τὸ τρισευλογημένο αὐτὸ πῶποτε ἀνάλογα πῶποτε τοῦ κ. Ραγκαβῆ, ἀπλόχερα μέσα στ' Ἀλγῆ σκορπισμένα. Μάλιστα, γιὰ νὰ μιλήσουμε πὼς σωστὰ τῶν Ἀλγῶν τὰ πῶποτε εἶναι οὐδεπῶποτε. Στὴν Ἀπόκρωνα ἄξαφνα ο κ. Ραγκαβῆς μὰς λέει:

Έσχερτα τῆς ἀπόκρως ἡ ζωηρὰ πυρρίχη.

Ο ΧΡΥΣΙΚΟΣ

Εἶπεν ο Χρυσικός μὲν μέρα στὴ διαλογὴ του: — Αὐτὸ τὸ δαχτυλίδάκι τὸ κάνω γιὰ τὴν ἀγάπη μου. Κυριακάτικη δουλειά. Παρὰ σπῖτι, κάλιο ἀργαστήρι.

Καὶ τὸ ἔκαμε.

Τὸ σκάλισε, τὸ περιτέχνης, τοῦβαλε καταμεσοῖς κ' ἕνα μικρὸ πετραδάκι κρόκινο, κρόκινο σὰν αἷμα και τὸ κλείδωσε στὸ σφυρῖο του.

Ἀγαποῦσε καμμιὰ ο Χρυσικός;

Εἶχε καμμιὰ στὸ νοῦ του;

Τίποτε ἀπ' αὐτά.

Ό Χρυσικός εἶχεν ἀδελὰ κ' εἶχε και κέρφι, και ἔχασε τὸ δαχτυλίδάκι κλειδωμένο.

Πέρασαν μέρες, βδομάδες, μῆνες, τὸ δαχτυλίδάκι ἐκεῖ.

Όμως ἕνα καλὸ ἀπομεσήμερο τὸ θυμήθηκε.

Μιὰν ἡλικιωμένη μπήκε στὸ μαγαζὶ μὲ τὴ θυγατέρα της. Ἦταν ἡ δευτέρη ἕνα δημοφονακωμένο κορίτσι.

Ζητοῦσαν ν' ἀγοράσουν ἕνα δαχτυλίδι και τ' ἀγόρασαν.

Ό Χρυσικός ἦτανε οαστισμένος ἀπάνω στὸ νταρβέρι, τοῦβάρωσε στὸ μάτι ἡ κοπέλια, δὲ λογάρισε τίποτε και τὸ πούλησεν ὅσο ὅσο.

Ἀλλὰ πουλῶντας ἐκεῖνο θυμήθηκε τὸ ἄλλο.

— Δὲ μοῦ λὲς κυρὰ εἶναι κόρη σου ἡ μικρή; εἴησε.

— Ναί, εἶπεν ἡ μισόκοπη και τὴν ἀραβωνιάζω ταχεῖα τὸ βράδυ.

Καληώρα βρέθηκεν ἕνα καλὸ παλικάρι και μοῦ τὴ ζήτησεν. Τὴν πέρνει μὲ τὸ πονκάμισο ἐξὸν ἀπ' αὐτὸ τὸ δαχτυλίδάκι.

Ἦ νέα εἶχε γένει ἀπάνω σ' αὐτὰ τὰ λόγια κα- τακόκκινη σὰν τὴ μικρὴ πέτρα τοῦ λησμονημένου δαχτυλιδιοῦ.

Ό Χρυσικός τὴν ἐκόταξε καλά.

— Έ τότε νὰ τῆς χαρίσω κ' ἐγὼ κάτι εἶπεν.

Κ' ἔβγαλε τὸ μικρὸ δαχτυλίδάκι και τῆς τὸ πρόσφερε.

Μ. ΜΑΛΛΑΡΑΣΗΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΖΕΤΕ ΤΟΥΣ ΑΡΧΑΙΟΥΣ (*)

Β'.

Κ' ἐμεῖς ἄρας θέλουμε νὰ φουθήσῃ στὴ γλῶσσα πὼς γράφουμε. Ἀέρας και φῶς. Δόξα και τιμὴ στοὺς ἀρχαίους. Τὸ ἔερισμα τοῦτο μὲ τὴν εὐλογία τῶν προγόνων μας ζητοῦμε νὰ ἐπιτύχουμε.

(Ἀπὸ ἄρθρο μου στὸ «Ἀστὺ» τῆς

24 Ὀκτωβρ. 1900).

Ἀγνωστο δὲν εἶναι. Κάποιοι κύκλοι, στὴ φωτισμένη Ευρώπη, σοφῶν Ἑλληνιστῶν σὰ νὰ μὴν καλοβλέπουν μεταφρασμένους τοὺς ἀρχαίους. Καὶ φέρνουνε γι' αὐτὸ κάποιους λόγους, πὼς πάντ' ἀξίζουν νὰ τ'ὺς προσέξουμε. (Έννοεῖται πὼς οἱ λόγοι ὅλοι αὐτοὶ και τὰ τέτοια ζητήματα στρώνονται και ξεδιπλώνονται σεμνὰ και γαλήνια και στηρίζονται δλα ἀπάνω στὰ κρυστάλλινα βάθρα τοῦ Λόγου, στὰ βάθρα πὼς θεμελιωμένη ὀρχματίζονταν ο με- γάλος Βρετανὸς ποιητῆς τὴν αἰώνια Ἑλλάδα). Οἱ σοφοὶ ἐκεῖνοι πιστεύουν πὼς καμιά μεταφράση ἀρχαίου ποιητῆ ἢ πεζογράφου δὲ μπορεῖ νὰ μὰς κάμῃ, καθὼς πρέπει, νὰ γνωρίσουμε τὸ συγγραφέα τὸ μεταφρασμένο και πὼς τὸ πρωτότυπο κείμενο καμιά κανενὸς εἶδους ἐξήγηση δὲν εἶν' ἀρκετὴ νὰν- τικαταστήσῃ. Οἱ Ἑλληνολάτρες ἐκεῖνοι πιστεύουν πὼς ο κόσμος ὅσο κι ἂν ἄλλαξε, ὅσο κι ἂν πρό- κοψε, ἔχει πάντ' ἀνάγκη νὰ βαρφίζεται στὰ διά- φανα και στὰ θαυματουργὰ νερά τῆς ἀρχαίας ψυ- χῆς, γιὰ νὰ καθαρίζεται, και γιὰ νὰ ξαναγιῶνῃ. Καὶ τὸ βάπτισμα γίνεται μόνο μὲ τὸ ἄμεσο πλη- σιάσμα πρὸς τὸν ἀρχαῖο, δχι μὲ τὴ μεσιτεία τρί- των. Γιατί ο μεσίτης, ο μεταφραστής, ἢ θὰ τὰ θολώσῃ τὰ νερά ἢ θὰ τὰ λύσῃ τὰ μάγια. Καὶ ὅ- στερα φέρνουνε κ' ἐπιχειρήματα σὰν αὐτά: τὰ λό- για κάποιου μαθητῆ πὼς νὰ λὲν τὸν παρασταί- νουν: «Όσο διάβαζα τὸν Ὅμηρο μονάχα σὲ μετα- φράσματα, μονάχα ἱστορίες και παραμῦθια ἔδλεπα στοὺς στίχους του. Καὶ μοναχὰ στὸ Ἑλληνικὸ τὸ κείμενο τοῦ Ὀμήρου γιὰ πρώτη φορὰ ξάνοιξα τὴ ζωὴ και τὴν αλήθεια πὼς κλεῖ ο Ὅμηρος». Ὅ,τι ὥραιο τῶν ἀρχαίων και σημαντικὸ, πηγάζει κά- πως, και κατὰ πολλὰ, κι ἀπὸ τὴ μορφή τοῦ λόγου του, κοντὰ στὴν οὐσία του. Καὶ ἡ μορφή αὐτὴ δὲν εἶναι μόνο σχεδὸν ἀδύνατο νὰ ξαναβασθῇ σὲ ἄλλη

(*) Βλ. «Νουμᾶ» 24 Ὀκτωβρίου 1903.

Φανταστήτε, ἄνδρες ἀναγνώσται, ὕστερ' ἀπὸ χίλια χρόνια δταν θὰ διαβάσουν τ' Ἀλγῆ, νὰ φτάσουνε σ' αὐτὸ τὸ στίχο. Πυρρίχη εἶστιν ὄρχησις ἐνόπλιος μὲ ἀσπίδα δηλ. και ἀράνος και τᾶλλα κολοκύθια στὴ Σπάρτη μάλιστα τὴν πυρρίχη τὴ χερσεύανε στίς γυμνοπαιδίες, δηλ. γυμνοί. Φανταστήτε, λοιπόν, ἄνδρες ἀναγνώσται, τί ἐντύ- πωση θὰ κάνει σ' ἐκείνους πὼς ὕστερ' ἀπὸ χίλια χρόνια θὰ διαβάσουν τ' Ἀλγῆ τὸ περίεργο αὐτὸ ἔθιμό μας, κάθε χρόνο τίς ἀποκρίες νὰ χορεύουμε ἀπυρρίχην. Μερικοὶ ὑπερκριτικοὶ θ' ἀθετήσουνε τὸ στίχο, μὴ πιστεύοντας ποτὲ ἢ πῶποτε, πὼς εἶτανε δυνατὸ στὴν ἐποχὴ μας νὰ ὁ- πέρχαι ἕνα τέτοιο συνήθειο ἔστω κι ἀποκρίτικο. Ἀλλοι ὅμως θὰ τὸν κρατήσουνε τὸ στίχο. Γιατί, θὰ πούνε, δὲν εἶναι και τόσο παράδοξο πρᾶμα σ' ἀποκρίες νὰ χορεύουνε πυρρίχη, πὼς μάλιστα δὲν ξέρουμε ἂν τὴ χορεύανε γυμνοὶ ἢ μὲ φράκο ντυμένοι, ἀφοῦ δχι γι' ἄστελο μόνε στὰ σο- βαρὰ δταν ἐγράφανε φορούσανε φράκο και θώρακα και ψηλὸ καπέλλο και πέδιλα, και χλαμύδα, δλα μαζί. Μή- πως διαφέρει πολὺ τὸ νὰ ὀρχεῖται πυρρίχην ο κ. Ραγ- καβῆς φρακοφορεμένος, ἀπὸ τὸ νὰ γράφει, ο κ. Χατζιδά- κης ἄξαφνα ἂν ἡ ἀνάμειξ εἶχε κανόνες ἢ μή, ἂν ἦν ἢ μὴ ἦν αὐθαίρετος τοῦτο εἶναι ἄλλο ζήτημα». Τί ἄλλο εἶναι παρὰ πυρρίχη στὸ δέκατο ἕνατο αἶωμα,

* Γλωσσολ. μελέται (Εἰδῶλων κατάλυσις) σελ. 482

μὲ λέξεις χυμένες σὲ τύπους ἀρχαίους νὰ πλέκει κανεῖς ρωμαϊκὲς φράσεις; Ἀλλ' ἄς ἀφήσουμε τοὺς ἀπογόνους μας νὰ σπάνε τὸ κεφάλι τους γιὰ τὴν πυρρίχη πὼς χόρευε ο κ. Ραγκαβῆς, κι ἄς κοιτάξουμε νὰ ψαρεύουμε κανέν ἄλλο πῶποτε.

Καὶ δὲ χρειάζεται γιὰ τοῦτο πολλὸς κόπος, γιατί πλού- σιο εἶναι τὸ μέρος, πὼς διαλέξαμε γιὰ ψάρεμα. Κ' ἀπό- δεῖξη, τοῦ «χρυσοῦ μυστικοῦ» οἱ τελευταῖοι στίχοι:

Ἐμὴ ἐπλάσθης. Καὶ ψυχὴ και σὰρξ ἐμοὶ ἀνήκει...
... κοινὰ και τὰ ἡλύσια ἡμῶν και ο Καϊάδας!

Κ' ἐδῶ τὸ θαυμαστικὸ τῷχει βάλει ο ἴδιος ο κ. ποιη- τῆς, και πολὺ σωστά. Γιατί ο «Ἀδης», πὼς θέλει νὰ πεί στὸν ἀθάνατο αὐτὸ στίχο ο κ. ποιητῆς, ἀπὸ τὸν «Καϊάδα» πὼς λέει τὸ τοῦ Ἀλκυονίδου στοιχῶν ὀρισμῶ, ἀπὸ τὸ βάρβαρο δηλ. ὅπου οἱ ἀρχαῖοι Σπαρτιάτες γκρεμίζανε τοὺς κακούργους, πόσο ἄραγε ν' ἀπέχει; Ὅσο βέβαια δια- φέρει ἀπὸ τὰ ἡλύσια, και περσότερο βέβαια πολὺ, παρ' ὅσο ἀπέχει τὸ Βερολίνο ὅπου μένει ο κ. ποιητῆς ἀπὸ τὸν Παρναθ, ὅπου καλὰ και σώνεις θαλήσαν νὰ τὸν ἀνεβά- σουνε οἱ διάφοροι κ. Πῶποτε, ξεχνώντας ἐπὶ ο Παρνα- θός εἶναι ἢ τὸ μόνο βουνό, ὅπου ο ἀἰεὶς δὲ θίναγκασται ποτὲ νὰ ρωτήσῃ τὸ σκουλήκι πὼς κατόρθωσε και βρέ- θηκ' ἐκεῖ πάνω γιὰτί μόνο μὲ φτερά μπορεί κανεῖς στὰ ὕψη του τὸ πόδι του νὰ βάλει.